

raad voor cultuur
raad voor cultuur
raad voor cultuur

R.J. Schimmelpennincklaan 3
postbus 61243
2506 AE Den Haag
telefoon +31(0)70 310 66 86
fax +31(0)70 361 47 27
e-mail cultuur@cultuur.nl
www.cultuur.nl

De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap
p/a de Algemene Rijksarchivaris
Postbus 90520
2509 LM 's-Gravenhage

datum: **28 FEB. 2006**
uw kenmerk: C/S&A/05/2637
uw brief van: 22 december 2005
ons kenmerk: arc-2006.02763/2

onderwerp: ontwerp-selectielijst archiefbescheiden op het beleidsterrein
Gewasbescherming over de periode 1945-1995 voor de zorgdragers de minister van
Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, de minister van Financiën, de minister van
Justitie, de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de minister van
Verkeer en Waterstaat

Zeer geachte mevrouw Van der Laan,

1. In uw hierboven vermelde brief vraagt u de Raad voor Cultuur advies over de ontwerp-selectielijst voor archiefbescheiden op het beleidsterrein *Gewasbescherming* over de periode 1945-1995 die hierboven genoemde ministers in hun hoedanigheid van zorgdragers in de zin van de Archiefwet 1995 willen doen vaststellen. In uw brief verzocht u de Raad om binnen acht weken advies uit te brengen. Hij biedt u bij deze zijn bevindingen¹ aan.
2. De Raad heeft de ontwerp-lijst in eerste instantie aan procedurele en vervolgens aan inhoudelijke aspecten getoetst. Zijn belangrijkste bevindingen worden in respectievelijk de paragrafen 4 en 5 uitgewerkt. De in uw adviesaanvraag gestelde specifieke vragen worden in de paragrafen 3, 4 en 5 van dit advies beantwoord.

---

¹ Dit advies is voorbereid door de Bijzondere Commissie Archieven van de Raad.

3. *Toetsing van procedurele aspecten*

§ 3.1. Ontwerp-lijst

Deze ontwerp-lijst is tot stand gekomen overeenkomstig de methode, die uitgaat van een analyse, beschrijving en waardering van handelingen van de (rijks-) overheid, de zogenaamde methode Institutioneel Onderzoek (IO). Aan het ontwerp is een onderzoek vooraf gegaan, waarvan verslag is gedaan in het rapport *Gewasbescherming. Een institutioneel onderzoek naar taken en handelingen van actoren op het beleidsterrein gewasbescherming (1945-1995)* (Den Haag 2005, PIVOT-rapport nr. 54).

§ 3.2. Driehoeksoverleg

Bij uw adviesaanvraag was tevens gevoegd een exemplaar van het verslag betreffende het zogenaamde driehoeksoverleg, waarin, zoals voorgeschreven in artikel 3 van het Archiefbesluit 1995, ontwerp-selectielijsten tot stand komen. Hieruit is de Raad gebleken, dat dit overleg voor alle aanvragende zorgdragers was samengesteld zoals artikel 3, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 voorschrijft. Een historicus heeft als externe deskundige aan het driehoeksoverleg deelgenomen.

§ 3.3. Terinzagelegging

De openbare terinzagelegging, die gelijktijdig met deze adviesprocedure liep, heeft voor zover nu bekend niet geresulteerd in reacties.

4. *Toetsing van inhoudelijke aspecten*

Mede op grond van zijn hiervoor vermelde bevindingen heeft de Raad getracht zich een oordeel te vormen over de inhoudelijke aspecten van de ontwerp-lijst. Hij heeft daarbij vooral gelet op de reikwijdte (§ 4.1), de wijze waarop de gehanteerde selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria zijn toegepast (§ 4.2), alsmede op de vraag of in afdoende mate met de verschillende belangen rekening is gehouden (§ 4.3).

§ 4.1. De reikwijdte van de ontwerp-lijst en het driehoeksoverleg

De ontwerp-lijst bevat voorstellen omtrent de selectie van handelingen over de periode 1945-1995 waarvan de neerslag valt onder de archiefwettelijke zorg van bovengenoemde zorgdragers.

De Raad betreurt het dat de ministers van VROM en VWS, die juist van belang zijn voor respectievelijk de milieu- en volksgezondheidsaspecten die het historisch-maatschappelijk belang van dit beleidsterrein in hoge mate bepalen, niet aan deze procedure hebben deelgenomen.

De Raad constateert dat noch in de ontwerp-lijst noch in het verslag van het driehoeksoverleg melding wordt gemaakt van de actor Ziektecommissie, hoewel deze actor wel onder de zorg van LNV lijkt te vallen. Hij adviseert u te doen nagaan of de ontwerp-lijst zoals die nu voorligt volledig is.

§ 4.2. Toepassing van de selectiedoelstelling en -criteria

Het verslag van het driehoeksoverleg maakt er melding van, dat de selectiedoelstelling is toegepast in de versie die niet alleen ziet op de reconstructie van het overheidshandelen op hoofdlijnen, maar ook op de reconstructie van de belangrijkste historisch-maatschappelijke gebeurtenissen en ontwikkelingen. Het verslag geeft echter geen inzicht in de wijze waarop aan met name dat laatste aspect recht is gedaan. Het rapport institutioneel onderzoek dat aan deze ontwerp-lijst ten grondslag ligt, is buitengewoon summier als het gaat om de context van het beleidsterrein.

De Raad is van oordeel dat afgewogen selectie van materiaal op dit terrein enig inzicht vergt in allereerst de economische waarde die de verschillende teelten vertegenwoordigen, en vervolgens in de mate waarin bepaalde plagen en ziekten bedreigend waren of zijn voor die teelten. Nu dat geheel ontbreekt, is het nauwelijks na te gaan of de doelstelling en de criteria goed zijn toegepast. Ook de materiedeskundige heeft, getuige het verslag van het driehoeksoverleg, soortgelijke kanttekeningen geplaatst, maar het verslag verhaalt niet hoe daarop is gereageerd.

De Raad constateert dat criterium 3 in deze lijst veelal onjuist wordt toegepast. Veel met B3 gewaardeerde handelingen, zoals bijvoorbeeld de nummers 28, 33, 39, 43 en 44, hebben betrekking op de inrichting van organisaties belast met beleid op hoofdlijnen, waarop criterium 4 van toepassing is. De Raad adviseert u de ontwerp-lijst op dit punt te corrigeren.

§ 4.3. De waardering van de in artikel 2, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 bedoelde belangen

De Raad kan, zoals hierboven al is beargumenteerd, op basis van het verslag driehoeksoverleg en de ontwerp-lijst die daar het resultaat van is, niet goed beoordelen of de ontwerp-lijst recht doet aan de selectiedoelstelling. De Raad heeft de indruk dat er, bij gebrek aan een inhoudelijk afwegingskader, meer wordt bewaard dan nodig is. In die zin zal het cultuurhistorisch belang niet geschaad worden door toepassing van deze lijst. Met het administratieve belang en het belang van de recht- en bewijszoekende burgers lijkt de ontwerp-lijst voldoende rekening te houden.

Aansluitend op deze algemene beoordeling zet de Raad vraagtekens bij een aantal concrete waarderingen en afwegingen die daaraan ten grondslag liggen. In de navolgende paragraaf gaat de Raad daar nader op in.

5. Nadere beoordeling van de ontwerp-lijst

In aansluiting op bovenstaande overwegingen en bevindingen heeft de Raad de verschillende onderdelen van de ontwerp-lijst bezien. Deze geeft hem aanleiding tot het plaatsen van de hierna volgende opmerkingen.

Niveau van de lijst

De ontwerp-lijst geeft, zoals ook hiervoor opgemerkt, nauwelijks inzicht in de context van het beleidsterrein. De handelingen zijn zeer gedetailleerd geformuleerd op het niveau van specifieke gewassen, ziekten en plagen. Dat niveau van detaillering zou de moeite lonen als het belang van die gewassen, ziekten en plagen ook werkelijk gewogen zou worden. Bij gebrek aan context gebeurt dat echter niet. De meeste teeltverboden en andere beperkende bepalingen ten aanzien van invoer, doorvoer, bestrijding en bescherming worden zonder meer voor bewaring voorgedragen. De Raad adviseert u alsnog een historisch-maatschappelijke analyse te laten uitvoeren, op grond waarvan het mogelijk moet zijn op grond van de economische waarde van een bepaald gewas en/of de ernst van een bepaalde plaag of ziekte te differentiëren in de selectiebeslissingen.

Overigens is het de Raad opgevallen dat ontheffingen van allerlei beperkende bepalingen wel heel verschillend worden gewaardeerd. De Raad kan niet altijd doorgronden of hier sprake is van inconsistenties of van afgewogen keuzes. Hij is van mening dat ook de waardering van dit soort handelingen verband zou moeten houden met het belang van de teelt en/of de ernst van de plaag in kwestie.

Handelingen met betrekking tot de vaststelling van tarieven

Het vaststellen van tarieven door instellingen als de Plantenziektenkundige Dienst is niet op te vatten als hoofdlijn van handelen, noch als zijnde van historisch-maatschappelijk belang. Daarom adviseert de Raad u de neerslag van bijvoorbeeld de handelingen 182, 315, 318, 319 en 338 te doen vernietigen vijf jaar na het vervallen van de tarieven. Elders in de lijst worden vergelijkbare handelingen ook voorgedragen voor vernietiging na vijf jaar, zie bijvoorbeeld handeling 49.

Handelingen met betrekking tot vormtechnische regelgeving

Het gebruik van gewasbeschermings- en bestrijdingsmiddelen is met veel regels omgeven. De neerslag van de totstandkoming van die regelgeving is met name interessant waar deze inzicht geeft in de manier waarop men omging met specifieke milieu- en gezondheidsrisico's die gepaard gaan met de opslag, het vervoer en het gebruik van deze middelen. Minder interessant is de regelgeving waarin bepaald wordt hoe men zich moet legitimeren bij de aankoop van bestrijdingsmiddelen (331), hoe verpakkingen of de waarschuwingstekens op de verpakkingen of opslagplaatsen eruit moeten zien (336, 357, 360, 393, 394) of een aanvraagformulier voor de toelating van een middel (380). De Raad adviseert u de waarderingen van de genoemde en eventuele andere, vergelijkbare handelingen te wijzigen in V 5 jaar na vervallen van de regeling.

Inconsistente waarderingen

De handelingen 204 en 224 hebben beide betrekking op erkenning van instellingen die zich bezighouden met de bestrijding van ziekten in de

bloembollenteelt. Handeling 204 wordt voorgedragen voor bewaring; handeling 244 voor vernietiging. De Raad adviseert u handeling 244 te schrappen.

De handelingen 94 en 112 zijn identiek, al is de grondslag en daarmee de periode anders. Ze hebben betrekking op het verlenen van ontheffingen bij of krachtens het besluit bestrijding schadelijke organismen. Handeling 94 wordt voorgedragen voor vernietiging na 5 jaar; handeling 112 voor bewaring op grond van criterium 5. Zoals eerder aangegeven is de Raad van mening dat de waardering van dit soort handelingen verband zou moeten houden met het belang van de teelt en/of de ernst van de plaag in kwestie. Alle neerslag van een zo algemeen geformuleerde uitvoerende handeling als deze bewaren komt de Raad onwenselijk voor.

De lijst van opvallende discrepanties in de waarderingen van vergelijkbare handelingen is hiermee niet uitgeput. De Raad is zich ervan bewust dat niet elke discrepantie een inconsistentie hoeft te zijn. Hij is echter wel van mening dat de lijst zelf en de verslaglegging van de vaststellingsprocedure inzichtelijk moeten maken welke keuzes waarom gemaakt zijn. Dat is hier onvoldoende het geval. De Raad wil er bovendien op wijzen dat consistent waarden moeilijker wordt naarmate de handelingen gedetailleerder en talrijker zijn. Ook met het oog op de duurzaamheid van de lijst is een detailniveau zoals in deze lijst wordt gewaardeerd niet wenselijk.

Handelingen met betrekking tot beroep en bezwaar

Zoals in veel selectielijsten zijn ook hier afzonderlijke handelingen geformuleerd voor bezwaar en beroep. De Raad is van mening dat voor die categorieën besluiten die als bewarenswaardig worden aangemerkt ook de neerslag van de bezwaar- en beroepschriftprocedures bewaard zouden moeten worden. Hij adviseert u de waardering van bijvoorbeeld de handelingen 9, 10 en 313 in die zin te wijzigen.

Handeling 178: het verrichten van andere werkzaamheden hem opgedragen door de Directeur-Generaal van de Landbouw

Deze handeling van de Plantenziektenkundige Dienst wordt voorgedragen voor vernietiging na 15 jaar. De Raad is van mening dat een handeling als deze niet gewaardeerd kan worden, omdat de handeling nietszeggend is geformuleerd en er dus op voorhand geen enkel inzicht is in de aard van de werkzaamheden in kwestie. De Raad adviseert u daarom handeling 178 uit de lijst te verwijderen.

Handeling 246: het voeren van campagnes op internationaal niveau ter bestrijding van bepaalde schadelijke ziekten en plagen

Handeling 246 wordt voorgedragen voor vernietiging na 5 jaar. De Raad schat in dat men pas internationaal in actie komt in het geval van plagen en ziektes die zeer schadelijk, nieuw, moeilijk te bestrijden of besmettelijk zijn. Het zal hier dan ook veelal bijzondere gevallen betreffen. De Raad adviseert u dan ook om in ieder geval die neerslag te doen bewaren die betrekking heeft op de

besluitvorming en op de opzet van de campagnes op hoofdlijnen.
Uitvoeringsneerslag kan dan eventueel onder een nieuw te formuleren handeling
als vernietigbaar worden aangemerkt.

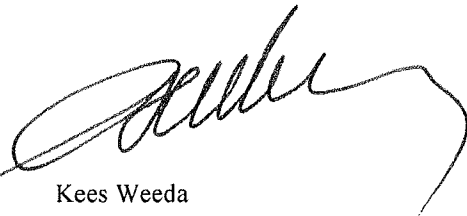
6. *Advies*

De Raad adviseert u de ontwerp-selectielijst vast te stellen voor de periode 1945-
1995 met inachtneming van de opmerkingen die gemaakt zijn in dit advies.

Hoogachtend,

Els H. Swaab
Voorzitter

Kees Weeda
Algemeen secretaris